

(scannat 2000 lagrat i off O / 231 / 84_00288 / 841218)

Enligt sändlista

Inrättande av naturvårdsområde för delar av kronoparken Tullgarn i Södermanlands län (3 bilagor)

Beskrivning av naturvårdsområdet

<u>Namn</u>	Naturvårdsområdet Tullgarn
<u>Kommun</u>	Nyköping
<u>Socken</u>	Trosa - Vagnhärad
<u>Fastigheter</u>	Delar av kronoparken Tullgarn
<u>Lägesbeskrivning</u>	Ekonomiska kartan blad nr 09779, 09789, 09870 och 09880. Topografiska kartan blad nr 9I Nynäshamn NV och 9H Nyköping NO. Naturvårdsområdet ligger cirka 50 km nordost om Nyköping i nära anslutning till gamla och nya Europaväg 4.
<u>Area</u>	Cirka 1755 ha (hela naturvårdsområde inkl AB län cirka 2560 ha).
<u>Därav landarea</u>	Cirka 1400 ha (hela naturvårdsområde inkl AB län cirka 2150 ha).
<u>Gräns</u>	Gränsen för naturvårdsområdet är med grov punktstreckad linje markerad på kartan (bilaga B).
<u>Markägare</u>	<u>Domänverket</u>
<u>Naturvårdsförvaltare</u>	Domänverket

Allmän beskrivning

Naturvårdsområdet består inom Södermanlands län av fyra naturgeografiska väl avgränsade delområden. Längst i sydost ligger Furuholmshalvön som präglas av en starkt bruten topografi med snabba växlingar mellan hällområden, åker skogsbevuxna dal-

gångar, kärr och flacka isälvsavlagringar. Mest påtagliga är de stora rundhällsformade kalkberg som bildar halvöns nordsida. Dessa kalkhällmarker som är kala eller endast bevuxna med gles skog utgör ett särpräglat inslag i landskapet och är med hänsyn till flora och morfologi unika i länet. Kalkbergen på Furholmshalvön är hittills oskadade av stentäkter, schaktningar eller andra ingrepp som regelmässigt förekommer i andra kalkberg i länet.

Det mäktiga inslaget av urbergsskalk i berggrunden har även påverkat jordarterna på övriga delar av Furholmshalvön som kännetecknas av en rik och kalgynnad flora och vegetation. Dyvikskärrets rikkärrmarker på norra delen av halvön är ett känt exempel på detta.

Längre mot nordväst följer Pilskogen - ett bergigt skogsområde med stora hällmarkspartier. Norr om gamla Europaväg 4 vidtar sedan ett kuperat jordbrukslandskap som sträcker sig söder och väster om Norasjön. Nora, Hallsta, Kumla och Spårtorp utgör de större brukningsenheterna. Hela detta område är en gammal kulturbygd där åkrar strandängar och hagmarker fortfarande hålls i hävd.

De gravfält, husgrunder och andra fornlämningar som förekommer utspridda i hela området på gärdesbackar och i gränsområdena mellan åker och skog, tyder på en lång kontinuitet hos bygden.

Norr om Norradalen vidtar ett skogsområde som sträcker sig upp mot Långsjön. Landskapet är här starkt kuperat med nivåskillnader på 40-50 meter mellan höjdpartier och dalbottnar. Barrskog med stort inslag av små myrmarker karakteriserar vegetationen. Mot norr avgränsas detta bergområde distinkt genom en utpräglad förkastningslinje längs Långsjöns södra strand.

Tullgarns mosaik av ett stort antal varierande biotoper uppvisar en rik och differentierad fauna med såväl däggdjur, fåglar och insekter. Under senare år har en vildsvinsstam etablerats inom området.

Tullgarnsområdets omväxlande natur gör det också betydelsefullt för friluftslivet med stora sammanhängande arealer skogsmark för strövande, svamp- och bärplockning.

Tullgarnsområdet har en tilltalande landskapsbild till stor del beroende av den varierande naturen och växlingen mellan skog och

öppen mark. Den tidigare markanvändningen med bland annat stora kreatursbesättningar på gårdarna har sedan lång tid tillbaka format landskapet och präglar landskapsbilden inom hela Tullgarnområdet.

Inom området finns också sjöar, kärr, mossar och en lång kust- sträcka med småöar och skär. Omgivningarna kring Tullgarns slott och värdshus och en vacker slottspark ger besökaren fina tillfällen till rika upplevelser utöver områdets andra kvalitéer.

Ärendets handläggning

I förarbetena till den fysiska riksplaneringen har Tullgarnområdet redovisats som ett område av riksintresse för naturvård och rörligt friluftsliv. 1971 utförde förre generaldirektören Erik Höjer på uppdrag av domänverket en utredning om Tullgarnområdet som utmynnade i ett förslag om att hela kronoparken skulle avsättas som ett vetenskapligt - socialt naturreservat. Förslaget genomfördes dock inte vid detta tillfälle. Frågan har senare tagits upp på nytt i samarbete mellan statens naturvårdsverk och länsstyrelserna i Stockholm och Södermanlands län. Naturvårdsverket har ställt medel till förfogande för en särskild utredning om behovet av skydd för Tullgarnområdet.

En arbetsgrupp bestående av företrädare för länsstyrelserna i Stockholms och Södermanlands län, naturvårdsverket, domänverket, slottsförvaltningen, Bergianska stiftelsen och lantbruksnämnden har närmare utrett frågan hur skyddet och skötseln av Tullgarn skall genomföras. Som ett resultat av gruppens arbete har länsstyrelserna i samråd med naturvårdsverket tagit initiativ till ett förslag till förordnanden enligt naturvårdslagen innebärande att de mest skyddsvärda områdena avsättes som naturreservat och övriga delar av kronoparken avsättes som naturvårdsområde.

Tullgarnsområdet öster om gamla Europaväg 4 är sedan 1968 skyddat enligt 19 § naturvårdslagen i dess tidigare lydelse (landskapsbildsskydd).

Tullgarnområdet har i kommunens kommunöversikt från 1976 betecknats som område av riksintresse för naturvård respektive kulturminnesvård.

Naturinventering som underlagsmaterial för skötselplan har utförts av länsstyrelsen 1982 och skötselplan har upprättats i samarbete med länsstyrelsen i Stockholms län 1983.

Nyköpings kommun har under hand informerats om ärendets hand- läggning.

Ärendet har 1984 varit remitterat till domänverket och andra sakägare, statens naturvårdsverk, kommunen och olika organisationer.

Ärendet har anmälts i länsstyrelsens förtroendemannastyrelse den 30 november 1984. Styrelsen beslutade att ärendet skall full- följas på tjänstemannanivå enligt i föredragningen redovisade intentioner.

Ändamålet med naturvårdsområdet

Ändamålet med naturvårdsområdet är att bevara och vårda områdets stora geologiska, botaniska och zoologiska värden samt den värdefulla landskapsbilden samtidigt som ett normalt jord- och skogsbruk bedrivs. Några anläggningar för friluftslivet skall inte iordningställas utöver ett fåtal stigar och mindre parkeringsplatser med rastplatsutrustning och sanitära anordningar. Områdets betydelse för forskning och undervisning skall beaktas.

Länsstyrelsens beslut

Med stöd av 19 § naturvårdslagen (1964:822, omtryckt 1974:1025) förklarar länsstyrelsen det område som med punktstreckad linje markerats på bifogad karta (bilaga B) som naturvårdsområde.

Föreskrifter för naturvårdsområdet

För att trygga ändamålet med naturvårdsområdet förklarar länsstyrelsen med stöd av 10 och 19 §§ naturvårdslagen samt 22 § naturvårdsförordningen (1976:484) att nedan angivna föreskrifter skall gälla för området.

- A. Föreskrifter med stöd av 19 § naturvårdslagen angående inskränkningar i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturvårdsområdet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

- 1 bedriva täktverksamhet, schakta, spränga eller vidta liknande åtgärder. Husbehovstäkt får dock ske på i skötselplanen angivna platser liksom nämnda åtgärder i den mån de ingår i normalt jord- och skogsbruk. Föreskriften skall ej heller hindra redan medgivna prospekteringsarbeten.

2 anlägga campingplats, lägerplats, småbåtshamn eller annan anläggning för det rörliga friluftslivet

3 inom skogsmarken använda kemiska lövbekämpningsmedel

Utan länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att

4 anordna upplag, avfallstipp annat än tillfälligt för jord- och skogsbrukets behov

5 sprida handelsgödsel på skogsmark, strandängar och natur- beten

6 plantera eller så barrträd på mark som inte tidigare varit barrskogsbevuxen

7 uppföra helt ny byggnad med undantag av erforderliga byggnader för jordbrukets behov och ersättningsbyggnad för brunnen eller på annat sätt förstörd byggnad

8 anlägga eller väsentligt ändra väg eller parkeringsplats

9 avverka skog eller utföra andra skogliga åtgärder utöver vad som anges i bifogad fastställd skötselplan. Inom skötselområde 44 i skog 140 samt skötselområdena 33-38, 39-43, 44:1 och 46 i skog 141 skall anmälan om samråd göras till länsstyrelsen innan skogsbruksåtgärder utföres

10 röja bort buskar och sly i kantonen mellan åker och skogs- mark utöver vad som anges i bifogad fastställd skötselplan

11 dra fram mark- eller luftledning

12 uppföra vilthägn eller anlägga viltvatten.

Föreskrifterna ovan skall inte hindra att de åtgärder som anges i bifogad fastställd skötselplan utföres, samt för normal tomt- platsanvändning och skötsel.

B. Föreskrifter med stöd av 19 § naturvårdslagen angående markägares och annan sakägares skyldighet att tåla visst intrång

För att tillgodose ändamålet med naturvårdsområdet förpliktas markägaren och annan sakägare med särskild rätt till marken
tåla att de åtgärder vidtas vilka framgår av bifogad fastställd skötselplan (bilaga C).

C. Föreskrifter med stöd av 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iaktta inom naturvårdsområdet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och författningar är det förbjudet att

- 1 förstöra eller skada fast naturföremål eller ytbildning genom att borra, hacka, spränga, rista, måla eller dylikt
- 2 framföra motordrivet fordon annat än på anvisade vägar
- 3 störa djurlivet (t ex genom att klättra i boträd, uppehålla sig i närheten av gryt, fånga eller döda däggdjur, fåglar, kräl- och groddjur)
- 4 medföra hund eller annat husdjur som ej är kopplat
- 5 göra upp eld annat än på anvisade och iordningställda platser
- 6 ställa upp husvagn eller släpvagn
- 7 rida annat än på anvisade vägar och områden
- 8 sätta upp skylt, tavla, plakat, affisch eller liknande
- 9 förtöja eller ankra upp båt längre tid än två dygn på samma plats.

D. Föreskrifter med stöd av 22 § naturvårdsförordningen om naturvårdsförvaltningen

- 1 Länsstyrelsen fastställer härmed bifogad skötselplan för de delar som berör Södermanlands län (bilaga C).
- 2 Domänverket skall vara naturvårdsförvaltare. Domänverket skall därvid samråda med länsstyrelsen.

Besvär till jordbruksdepartementet (se bilaga). 11

Jan-Åke Björklund
Jan-Åke Björklund

Georg Olsson
Georg Olsson

Bilagor
Översiktskarta, bilaga A
Karta över naturvårdsområdet, bilaga B
Skötselplan, bilaga C

Kopia till
Juridiska enheten
Planenheten
Länsantikvarien
Lantmäterienheten
Naturvårdsenheten 2 ex
Registret
Akten

Kungöres i tidningarna Folket
Södermanlands Nyheter
Länstidningen Södertälje
Södermanlands läns författningssamling